

WELKOM IN

DE ASSEBROEKSE MEERSEN

bijzondere charme van dit relictlandschap, maar zijn anderzijds de zorgenkinderen, wat betreft waterkwaliteit en ontwatering van het gebied.

Het Sint-Trudoledeken vormt de samenloop van een aantal beken, waaronder de Bergbeek, die ontspringt op de hoger gelegen gronden van Oedelem. Door de lage ligging en de toeloop van een aantal beken was het meersengebied van nature een nat en moerassig hooilandgebied. In de loop der tijden werd ernaar gestreefd het gebied geschikter te maken voor agrarisch gebruik.

In 1937 werd door het polderbestuur een kunstmatig ontwateringssysteem aangelegd. Als belangrijkste as werd de Hoofdsloot gegraven. Die watert met een bemalingsstation uit in het kanaal Gent-Brugge. Het Sint-Trudoledeken werd bedijkt en zorgt alleen nog voor doorvoer van het water van Ryckvelde en Oedelem. Het loost zijn water in het Zuidervaartje en neemt zelf geen water meer op uit het meersengebied.

SCHOTEL MET MOERASKALK

De Assebroekse Meersen liggen in feite in een schotelvormige depressie en worden gescheiden van de westelijke Chartreuzemeersen door een hoger gelegen zandrug waarop de Koeiendreef en Beverhoutsstraat lopen.

dotterbloem

SITUERING

De Assebroekse Meersen liggen ten zuiden van de als dorpsgezicht beschermde dorpskom van Ver-Assebroek. Ze vormen een complex van laaggelegen vochtige weiden en hooilanden, omzoomd door rijen knotwilgen en populieren. Samen met de Gemene Weiden, de Chartreuzemeersen, een noord-zuidelijk verlopende, hoger gelegen zandrug, het landgoed Bergskens, de Steenbrugse bosjes en een gedeelte van het Beverhoutsveld, maken de Assebroekse Meersen deel uit van het als landschap beschermde Meersengebied (420 ha) ten zuidoosten van Brugge. Dit gebied situeert zich in de gemeenten Assebroek (Brugge), Oedelem (Beernem) en Oostkamp. Het grenst bovendien aan waardevolle landschappen als het Beverhoutsveld, de Loweiden en de bossen en heiderelicten van Ryckvelde. Een 75-tal hectare in het kerngebied van de Assebroekse Meersen is inmiddels eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid beheert het gebied in samenwerking met de lokale landbouwers.

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

Het dorpje Ver-Assebroek is ontstaan op een zandrug dichtbij een waterloop. De zandrug ligt iets hoger dan de Assebroekse Meersen zelf, had daardoor drogere bodemcondities en was veel geschikter als woonplaats. Talrijke silexvondsten getuigen van menselijke activiteiten vanaf het steentijdperk.

Merkwaardige cirkels in het landschap

Grote delen van het meersengebied behoorden in de middeleeuwen toe aan het leenhof Assebroek.

De naam Assebroek stamt af van Orsbroek of paardenmoeras en verwijst naar de moerassige aard van het gebied en het gebruik ervan voor het houden van paarden door de machtige leenheren in de middeleeuwen. In de Assebroekse meersen komt een opmerkelijke structuur met een oppervlakte van

steenuil

In de Assebroekse Meersen rust het veen op een dun laagje moeraskalk, ontstaan door de aanvoer van kalkrijk opwellend grondwater (kwel). Dit is heel uitzonderlijk in Vlaanderen.

NATUURWAARDEN

Uit oude planteninventarisaties, waaronder die van twee generaties apothekers Vande Vyvere, blijkt dat er in het gebied of in de directe omgeving vroeger heel wat zeldzame plantensoorten voorkwamen, zoals veenmossen, kleine valeriaan, brede orchis, zeegroene muur, grote en kleine ratelaar, blaaszegge, dotterbloem, ...

Veel graslanden zijn echter tegenwoordig vrij soortenarm geworden. Ze worden gedomineerd door grassen en bevatten nauwelijks nog bloeiende kruiden. Verspreid komen nog rijkere percelen voor met wat pinksterbloem, echte koekoeksbloem en pijptorkruid. Dotterbloem is teruggedrongen tot enkele perceelsranden.

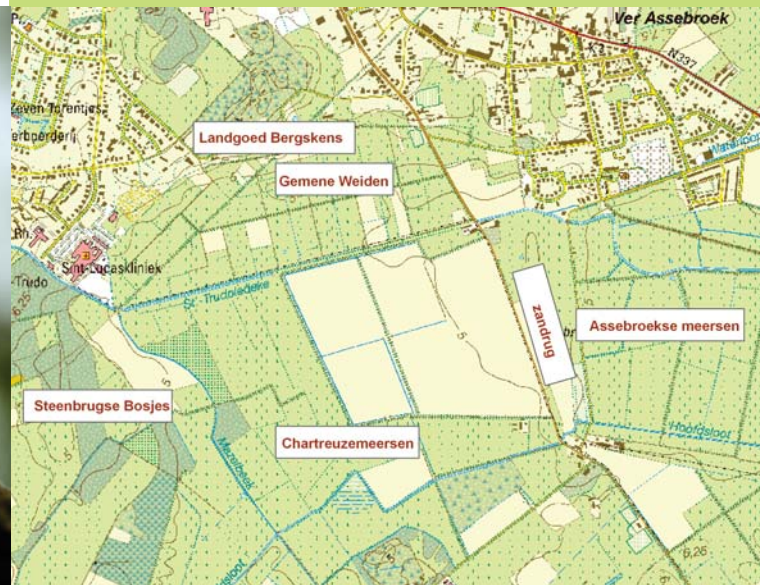
Sinds het natuurbeheer opgestart is, kleuren de hooilanden in het voorjaar weer lila door de pinksterbloemen. Het oranjetipje, een vlinder die sinds kort voorkomt in het gebied, profiteert hier volop van, want het zet zijn eitjes af op deze mooie plant.

ongeveer 6 hectare voor, opgebouwd uit vier concentrische grachten. De grachten zijn – bij hoge waterstand – duidelijk waar te nemen vanuit de lucht. Dankzij een onderzoek werd het mysterie rond 'de cirkel' van Ver-Assebroek in 2009 ontsluit. De datering van het monument is in overeenstemming met de historische kerk van Ver-Assebroek, dat al voor 1187 in het landschap aanwezig was. Historisch onderzoek leverde sterke aanwijzingen dat het monument te identificeren is met het kasteel van Assebroek. Het kasteel van Assebroek behoorde tot het hof van Assebroek, één van de vier leenhoven van Assebroek, dat voor het eerst vermeld werd in 1201. De oprichting van het hof van Assebroek moet gezien worden binnen de context van de organisatie en het beheer van veeninkomsten, vermoedelijk in de omgeving van Sysele en Assebroek. De structuur is het relict van een indrukwekkende waterburcht uit de late middeleeuwen en is als zodanig momenteel uniek in Vlaanderen. Ondertussen is deze archeologische site beschermd.

Sint-Trudoledeken en Hoofdsloot

Een netwerk van beken, sloten en grachten zorgt voor de waterbeheersing in het gebied. De grootste waterlopen, waaronder het Sint-Trudoledeken en de Hoofdsloot dooraderen het gebied en dragen enerzijds bij tot de

Deelgebieden van de Assebroekse Meersen

Gekoppeld aan de winterse overstromingen vormen de Assebroekse Meersen een pleister- en foerageerplaats voor steltlopers en reigerachtigen zoals wulp, regenwulp, witgatje, kleine zilverreiger, ... De knotbomen bieden rijkelijk broedgelegenheid aan steenuil en gekraagde roodstaart.

kleine zilverreiger

BEHEER IN SAMENWERKING MET DE LANDBOUW

Om de ecologische waarde van de Assebroekse Meersen te behouden en te herstellen startte het Agentschap voor Natuur en Bos met een aankoopproject. Wij zorgen voor het knotten van de wilgen, het maaien van de dreven en het herstel van het graslandbeheer. Het is ook de bedoeling om het waterpeil te verhogen zodat de verdroging ('de veraarding') van het veen wordt tegengegaan. Als veen uitdroogt, breekt het af en verdwijnt het onherroepelijk. Hiervoor moet eerst de waterkwaliteit verbeteren. Doelsoorten in de bloemrijke hooilanden zijn onder andere dotterbloem, pinksterbloem, echte koekoeksbloem, pijptorkruid en grote ratelaar. In de sloten mikken we op het opnieuw voorkomen van waterviolier, schildereprijs, fonteinkruiden, ...

De aangekochte percelen worden beheerd in samenwerking met de plaatselijke landbouwers. Ze gebruiken de wei- en hooilandpercelen via een gratis gebruiksovereenkomst.

WANDELING

Voor de wandeling kun je het best laarzen of stevige wandelschoenen aantrekken, want het grootste deel van de dreven is onverhard.

We starten de wandeling in Ver-Assebroek. We volgen de oude bedding van de stoomtram Assebroek-Knesselare tot waar het Sint-Trudoledeken naar het zuiden afbuigt. Hier slaan we rechtsaf en steken het Sint-Trudoledeken over. We volgen deze dreef tot waar de Hoofdsloot een scherpe bocht maakt. Ook de Van Praetbeek mondt hier uit. Op deze plaats werd de Hoofdsloot door het polderbestuur in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen en het Regionaal Landschap Houtland in 2006 opnieuw ingericht met een vooroever en vispaaiplaats. Hier nemen we de eerste dreef rechts. Die komt uit op de Koeiendreef. De eerstvolgende dreef (Koeiendreef) slaan we opnieuw rechts in. Zo komen we opnieuw op het kerkplein van Ver-Assebroek.

oranjetip

Wie liever een langere wandeling wenst te maken, neemt de Koeiendreef naar links tot aan de vrij drukke Beverhoutstraat. Hier gaat het heel even naar rechts, om een 70-tal wandelstappen verder links de onverharde weg in te slaan van het 'meersen wandelpad' van 6,8 km. Ook dit wandelpad eindigt aan het kerkplein van Ver-Assebroek.

MEER INFORMATIE

Agentschap voor Natuur en Bos West-Vlaanderen
Jacob van Maerlantgebouw
Koning Albert I-laan 1/2 bus 74
8200 Brugge (Sint-Michiels)
Tel: 050 24 77 51
E-mail: wvl.anb@vlaanderen.be
website: www.natuurenbos.be

Lay-out: Patrick Van den Berghe
Foto's: Patrick Keirsebilck, met uitzondering van dotterbloem:
Olivier Dochy, oranjetip: D. Bringard- W.P., beheerwerken: Misjel Decler

Verantwoordelijke uitgever: Dirk Bogaert
Agentschap voor Natuur en Bos, Koning Albert II-laan 20, 1000 Brussel

